

Arzu Elmir qızı Quliyeva ⁴⁷

HÜSEYN CAVIDİN ƏSƏRLƏRİNDƏ TÜRK DİLİNƏ MƏXSUS SEMANTİK SÖZ QRUPLARI

Giriş. XX əsr Azərbaycan ədəbiyyatında yeni ictimai, siyasi-sosial şəraitdə qədim ənənələri davam etdirən və yenilikçi addımları ilə fərqlənən görkəmli sənətkarlarımızdan olan Hüseyn Cavid Türkiyədə - İstanbulda təhsil almışdır. Burada təhsil alması onun yaradıcılığında, əsərlərinin dilində Osmanlı türkcəsinə aid sözlərə qabarıq şəkildə yer verməsinə səbəb olmuşdur.

Hüseyn Cavidin dilində semantik söz qruplarından omonim, antonim və sinonimlər öz zənginliyi ilə seçilir. Azərbaycan və türk dilləri eyni geneoloji və tipoloji dil qrupuna daxildir. Bu Azərbaycan və türk dillərinin qrammatik quruluşlarının və əsas lüğət fondunun ümumi olması ilə nəticələnmişdir. lakin bu dillərin leksikasında fərqli sözlərlə də qarşılaşırıq.

Əsas hissə. Omonimlər bir-biri ilə mənə əlaqəsi olmayan, lakin eyni səs tərkibinə malik sözlərdir. Omonimlər demək olar ki, bütün dillərdə mövcud olan dil hadisələrindəndir. Bu leksik vahidlərin dildə olması dilin və onun leksik sisteminin inkişafı ilə bağlıdır.

Bu dil vahidlərinin əhəmiyyəti ilə bağlı Aytən Hacıyeva qeyd edir ki, “Poeziyada, bədii ədəbiyyatda, xüsusilə folklorlarda omonimlər əvəzədlənməz dil faktlarıdır. Zahirən biri digərinə bənzəyən bu sözlərin bədii üslubda qarışdırılması ahəngdarlıq və səlisliyi artırır, mənanı qüvvətləndirir, insanın bədii zövqünü oxşayır və oxucunun nəzər-diqqətini ifadə edilən fikrə cəlb edir” [7, s. 14].

Dilimizdə omonimlərin növləri müxtəlif şəkildə göstərilmişdir. Səlim Cəfərov leksik və leksik-qrammatik omonimlərin olduğunu qeyd etmişdir. H.Cavidin dilində ən çox leksik omonimlərlə qarşılaşsaq da, leksik-qrammatik omonimlərə də rast gəlmək mümkündür. Leksik omonimlərin bir çoxu dilin tarixi inkişafı prosesində meydana çıxmışdır və bu, bir sıra səbəblərlə bağlıdır. Bunlardan biri semantik parçalanmadır. Belə ki, çoxmənalı (polisemantik) sözün mənalarından biri əsas anlamdan o qədər uzaqlaşır ki, dilin müəyyən etapında həmin söz artıq omonim kimi qəbul edilir. Omonimlərin yaranmasının ikinci bir səbəbi hər hansı bir söz tərkibində səslərin tarixən dəyişməsidir ki, bu tip sözlərin tədqiqi dil tariximiz baxımından maraqlı faktlar əldə etməyimizə kömək edir.

Beləliklə, H.Cavidin dilində leksik omonimlərə aid nümunələri nəzərdən keçirək:

I az “doğru yoldan çıxmaq”(feil): Hey fələk..gör necə günlər gördük, *Azdı* hər kəs, nə böyük var, nə kiçik [11, s. 29]

II az “çox sözünün əksi” (zərf): *Az* deyil çünki tərəfdarı onun.. [12, s. 102]

Nümunələrdəki sözlər Azərbaycan və türk dillərində işlənir. Qədim yazılı abidələrimizdə hər iki sözə aid nümunə vardır. *Azmaq* feilinə “Kitabi-Dədə Qorqud”da rast gəlirik, lakin *az* zərfi qədim abidəmizdə işlənməmişdir: *Azub* gələn qəzaı Tanrı savsun, xanım, hey! [18, s. 37].

I yüz “üz, sima” (isim): Şimdi bir anda o gül *yüz* solacaq.. [12, s. 89]

II yüz “100” (say): O gözlər hər baqışda fikrə *yüz* bin rənz edər ima [8, s. 57].

Burada “sifət, üz” mənasını ifadə edən *yüz* sözü qədim yazılı abidələrimizdə də eynilə işlənmişdir. Hətta müasir türk dili ilə yanaşı, bir çox türk dillərində (özbək, türkmən, uyğur və s.) də eyni fonetik vahiddə qorunmuşdur. Lakin ədəbi dilimizdə dildaxili proseslər nəticəsində ortaya çıxan fonetik xüsusiyyətlər əsasında söz əvvəlindəki y səsi düşmüşdür. Abidələrimizdən nümunələrə baxaq:

I söz: Başıma qaxınc, *yüzümə* toxınc olmasun [18, s. 80]

II söz: Altı *yüz* kafir seçdi [18, s. 84]

Həm I, həm II söz: *Yüz* ər *yüzi*, bəglər bənizi, bəglük kaşı [23, s. 214]. Gördüyümüz kimi, həm Orxon-Yenisey abidələrində, həm də “Kitabi-Dədə Qorqud”da hər iki sözə rast gəlirik.

I qız “əbəbi olmaq” (feil): İştə Sevda..Bəni birdən tanısa, *Qızaraq* verdirir əlbəttə cəza [12, s. 35].

II qız “qadın cinsi” (isim): *Qızlar* əllərindəki çiçəklərdən bir-ər bir-ər ayırıb Sevdanın ayaqlarına atırlar [12, s. 36]. Bu söz hər iki mənası ilə həm türk, həm azərbaycan dilində işlənən leksik vahiddir.

I var “mövcud olmaq”: Gözlər bəni həsrətlə aradı, Hüsniyədə səhər cəlvəsi *vardı* [12, s. 137].

II var “çatmaq, gedib çatmaq”: Uzaq Şərqə *vardım*.. [12, s. 146]. Bu söz həm türk dilində, həm də Azərbaycan dilində hər iki mənada işlənir. Qədim yazılı abidələrimizdə də bunlara aid xeyli nümunə var:

I söz: Bəkil derlərdi, bir yigit *vardı* [18, s. 94].

II söz: Bu xəbəri eşidüb *vardı*, təkürə xəbər verdi [18, s. 95].

Leksik-qrammatik omonimə aid Hüseyn Cavidin dilində nümunə çox deyil. Aşağıdakı nümunəyə diqqət yetirək:

I saçma “yaymaq” (feil): Gəl *saçma* bütün sözləri.. [12, s. 24]

II saçma “yalan, yanlış” (sifət): Sabbah-*Saçma* sözlər [12, s. 70]. Birinci söz əmr şəklində və inkarda işlənən feildir, ikinci söz isə sifətdir. bu nümunə omoqraf hesab edilir. Bu cür sözlərin omonimliyi təsadüfi hesab edilir.

Sinonimlər. Məzmunca bir-birinə yaxın mənalar ifadə edən, lakin müxtəlif fonetik tərkibə malik olan söz qrupuna sinonim deyilir. Sinonim sözlər fikrin daha aydın, səlis və dəqiq ifadə edilməsində mühüm rol oynayır və nitqdə, yazıda sözlərin təkrarından, yeknəsəkliyindən uzaqlaşmaq məqsədilə işlədilir.

Türk dilçilərindən bəziləri sinonimlərin varlığını qəbul etmir. Bununla bağlı Doğan Aksan öz düşüncələrini belə izah edir: “Dilin ifadəni ən sadə və rahat şəkildə ifadə etmə xüsusiyyətinə görə, heç bir dil ilkin olaraq bir obyekt, vəziyyəti və ya hadisəni bildirmək üçün birdən artıq sözə ehtiyac duymur. Bu səbəbdən, bir-birinə tam olaraq eyni və

⁴⁷ Bakı Dövlət Universitetinin magistrantı

arzuquliyeva104@gmail.com

ya oxşar mənə verən birdən çox milli sözün olmadığı qəbul edilmiş bir fikirdir. Çünki hər bir dildə bir məfhum bərabərdir bir kəlmə prinsipi ümumi müəyyən edilmiş prinsipdir” [2, s. 45].

Bədii əsərlərdə sinonimlərin işlənməsi tarixi qədimdir. Həmçinin bədii əsərdə təkrara yol verməmək məqsədi daşmışdır. Hüseyn Cavidin dilindəki sinonim sözlərə nəzər yetirək: Həpsi *alav* püskürüb, *atəş* saçır [12, s. 75].

Birinci söz fonetik dəyişikliklə Azərbaycan dilində, ikinci söz isə fonem fərqi ilə Türkiyə türkcəsində öz əksini tapmışdır. Buradakı *alav* sözü yazıçının dilində dəfələrlə işlənmişdir. Müasir türk dilində bu söz “alev” şəklində olsa da, ədibin dilinə türk dilinin təsiri ilə *ov* səs birləşməsi *av* şəklində keçmişdir. Bu səbəbdən də H.Cavidin əsərlərində *alov* sözünün həm *alev*, həm də *alav* şəklinə rast gəlirik.

Alevlər içində dəhşətli bir müharibə təsvir edər [10, s. 7].

Azərbaycan dilinin Naxçıvan qrupu, Zəngilan, Qubadlı, Cəbrayıl, Füzuli şivələrində *o>a* səs uyğunluğu geniş yayılmışdır [6, s. 58]. M. Məmmədov və M. Ergin *av* səs birləşməsinin Cənubi Azərbaycan şivələrinin əsas xüsusiyyətlərindən olduğunu qeyd etmişlər.

Text üzərində uzanır, *uyquya* dalar [12, s. 129]; Bu nə tale, o nə *röya*, nə xəyal [12, s. 138].

Uyqu sözü türk mənşəli söz olsa da, əks mənalı qarşılığı ərəb mənşəli *röya* sözüdür. ərəb mənşəli söz olsa da, hər iki dildə işlənən leksik vahiddir. Bu vahidlərin sinonimliyi ilə bağlı belə fikir var ki, *uyqu/uyxu/yuxu* sözü ilk dövrlərdə yalnız yuxulama vəziyyətini ifadə etmişdir. Bu gün isə daşdığı *röya* mənasını daşıyır və bu hal sonrakı mərhələyə aiddir. Qeyd edək ki, təşəkkül dövrünün sonuna qədər *röya* sözünün qarşılığı *duş* leksik vahidi olmuşdur. Daha sonra *duş* sözü arxaıqlaşmış və *yuxu* sözü ikinci bir mənə kəsb etmişdir.

Sus, qəzəb etsin *ulu* Tanrım sana [12, s. 76]; İstə hər yanda *böyük* vəlvələ var [12, s. 92].

Burada *ulu* leksik vahidi “böyük” və “müqəddəs” mənasında işlənir. XVI əsrin sonlarına kimi *ulu* sözünə həmin mənalarda təsadüf etmək olar. *Ulu* sözü bir çox - “böyük”, “qoca”, “müqəddəs” məfhumun mənə yükünü özündə cəmləşdirən bir vahiddir. Qədim türk yazılı abidələrinin dilində isə *uluq* formasında işlənmişdir. Orxon-Yenisey abidələrində *ulıq* fonetik variantında “böyük”, “iri” mənasındadır (uluq su, ulıq oğlum, uluğ sünüs, uluğ törüm və s.) [5, s. 59] ...birigörü Tabğaç tapa *uluq* sü eki yegirmi sülədim... “cənubda Çinə tərəf böyük ordu ilə on iki dəfə yürüş etdim” [22, s. 294].

Digər bir oğuz abidəsi olan “Kitabi-Dədə Qorqud” dastanının dilində də bu söz eyni mənanı ifadə etmişdir: Ağır-*ulu* divanım sürülmədi [17, s. 90]. Mahmud Kaşğarının “Divan”ında *uluq/uluq* variantı da verilmişdir [15, s. 301].

Müasir dilimizdə dilə geri döənənlər sırasına əlavə edəcəyimiz sözlərdən biri də *ulu* leksemidir. Müasir türk dillərində “böyük”, “iri”, “geniş”, “hündür”, “rais”, “tanınmış”, “məşhur”, “hörmətli”, “əsizadə”, “köhnə”, “yaşlı”, “qədim”, “müqəddəs” mənalının ifadəçisi kimi müxtəlif fonetik formalarda işlənməkdədir: *Ulu*-türkmən, salar dillərində; *ulu*-türk, qaqauz, Azərbaycan, Krım-tatar, karaim, Altay dillərində; *u’lu*’-başqırd dilində; *uluq*-özbək, uyğur, sarı uyğur, xakas, Tuva dillərində; *uluk*-yakut dilində; *ulik*-qaraqalpaq dilində; *ullı*-türkmən dilinin dialektlərində, noqay,qaraqalpaq; *ullux*-karaim dilinin dialektlərində [20, s. 49]. Tədqiqatçılar bu sözün “qalxmaq”, “böyümək” mənasında olan *ul*- feilindən törəməsi fikrini də irəli sürürlər. Maraqlı bir fakt da var ki, *ulu* sözü Şəki dialektində “barama qurdunun son yuxusu” mənasında işlənmişdir: *Ulu*dan durutdı qurdumuz, birki günə saxlanasdı [14, s. 231]. Hər halda buradakı mənə də təsadüfi deyil, *ulu* sözündə bir qədimlik, uzaqlıq çaları vardır, burada barama qurdunun son dərin yuxusundan söhbət gedir.

Söylüyörlər ki, sizin zirzəmilər, *Yaş* və *islaq*, bizi həp məhv eylər [11, s. 18].

Yaş və *islaq* sözləri həm müasir Azərbaycan dilində, həm də müasir türk dilində ümumişlək vahiddir. *Islaq* sözü dilimizdə *i*-i keçidi ilə işlənir.

Önümdə dalğalanır teyflər, *qızıl* qanlar [8, s. 51]; *Al* şəfaqlər bayrağımız, Qorqu bilməz oynağımız [10, s. 57]; Göyün *altın* saçlı qızı nur saçır, İnsanların tutqun gönlünü açar [8, s. 48].

Qızıl sözünün müasir ədəbi dilimiz üçün arxaıqlaşmış “qırmızı” mənası dilimizdəki bəzi sözlərin tərkibində daşlaşmışdır [21, s. 81]. Məmmədova A. *altın* sözünün yaranması ilə bağlı maraqlı fikir söyləmişdir: “Ola bilsin ki, müasir türk dillərində *qızıl* mənasını ifadə edən *altın/altun* sözünün tərkibindəki *al* “qırmızı”, *tin/tun* isə qədim türk dilində işlənən “teng” (*dəng*, *tay* kimi) sözlərindən yaranmışdır. *Altun*, yəni qırmızı rəngə oxşar, qırmızı rəng kimi” [21, s. 97].

Antonimlər. “Antonim” sözü yunan mənşəlidir və *anti*-əks, *onyma*-ad leksik vahidlərinin birləşməsindən yaranmışdır. Bir-birinə əks olan sözləri ifadə etmək üçün istifadə edilir. Antonimlər mətnin daha yaxşı anlaşılması üçün mühüm rol oynayan leksik vahidlərdir. Bu söz qrupu insanı, cəmiyyəti əhatə edən əkslikləri ifadə etmək üçün ən qüvvətli ifadə vasitələrindəndir.

Böyük bir təlaş içində qapıya yaqın bir guşədə bəklər [9, s. 104]; Qafqasyada, şimdiki Tiflis civarında *küçük* bir dağ ətəyində mənzərəli bir yer. [9, s. 141]. Yuxarıdakı nümunələrdə işlənən antonim sözlər müəyyən fonetik fərqlə həm müasir Azərbaycan dilində, həm də müasir türk dilində işlənir. Qədim yazılı abidələrə nəzər yetirsək, Orxon abidələrində *ufak*, *küçük*, *genc* şəklində, Kaşğarının lüğətində *kiçig*, *kiçük* şəklində işləndiyini görə bilərik. Lakin Əbu Həyyanın “Kitabü-İdrak” əsərində “it balası” mənasını ifadə etmişdir. *Küçük* sözü müasir azərbaycan dilində “it balası” mənasında qalmışdır [25]. Pəncərədən *dışarı* bəqaraq...[9, s. 241]; Sofa qapısından *içəri* soqularaq... [9, s. 324]

Dışarı və içəri zərflərinin yaranması ilə bağlı maraqlı fikir mövcuddur. Bu sözlərlə bağlı Ə.Tanrıverdi yazır: “-ra, -ru, -ara, -aru”. Bu şəkilçilər vasitəsilə bir sıra zərflər düzəlmişdir. O, bu zərflərin yazılı abidələrimizdə işlənən müxtəlif formalarını da göstərmişdir. Məsələn, Birdən *taşra* gəldi... *tışra* çıxar andan yağma edərdi... Kitab [24, s. 326]. Müasir ədəbi dilimizdə dışarı sözü işlənməsə də, Basarkeçər şivəsində *dışqarı*, Ağdam şivəsində *dışğarı* formasında ilkin semantikasını qorumaqdadır [6, s. 132; 137].

Çoq şüktür, Qanpoladdan *Bu gün* bir məktub gəldi...[9, s. 12]; Pəki, bir daha imtahan eylərim, *Yarın* söylədiyən yerdə bəklərim [9, s. 327]. Buradakı bu gün sözü hər iki dildə aktiv işlənir. Lakin yarın sözü müasir azərbaycan dilində işlənmir. Qədim yazılı abidələrimizin dilində yarın sözünə rast gəlirik. bu söz həm Divanda, həm də Kitabda öz əksini tapmışdır: *Yarın* qiyamət günündə manim əlüm Qazan xanın yaqasında olsun..[18, s. 110]; Ağla, ta lərzəyə gəlsin *yer*; *gök* [8, s. 43].

Gök kəlməsinə türk dilinin ən qədim yazılı abidələrindən bu günə kimi rast gəlmək mümkündür. Keçmişdən indiyə kimi fərqli formalarda (*gög//kök//gök//göy*) işlədilmişdir.

Uyğur abidələrində eyni semantikanın daşıyıcısı olmuşdur: Yitiñsiz yidiz yağız yer teprep *kökke* agtingay “Əlçatmaz genişlikdəki qonur yer üzü silkələnib göyə çatacaq” [19, s. 253]. Həmçinin “Dədə-Qorqud kitabı”nda da bu sözlə qarşılaşırıq: *Gögdən* ıldırım ağban evim üzərinə şaqır gördüm [17, s. 40].

Yer qədim türk yazılı abidələrində *yir* şəklində “yer”, “torpaq” mənasında işlənməmişdir. Yırğaru Yir Bayırku *yirine* teqi süledim “Sol tərəfdə Yir Bayırku yerinə kimi qoşun çəkdim” işlənməmişdir [22, s. 290]. Bu sözlər müasir türk dilində *gök* və *yer*, müasir Azərbaycan dilində *göy* və *yer* şəklində işlənir.

Nəticə. Görkəmli ədibimiz Hüseyn Cavidin əsərlərinin dili hər zaman diqqət mərkəzində olmuş və tədqiqatə cəlb olunmuşdur. Onun əsərlərinin dili müxtəlif tədqiqatçılar tərəfindən tədqiq olunmuşdur. Lakin biz H.Cavidin əsərlərində olan semantik söz qruplarını araşdırıb, onları qədim yazılı abidələrimizlə müqayisəli şəkildə göstərdik. Burada “Orxon-Yenisey”, “Kitabi-Dədə Qorqud”, “Kitabül-əl-İdrak”, “Divani-lüğət-it-türk” kimi abidələrimizə, hətta Azərbaycan dilinin dialektlərinə müraciət etdik və H.Cavidin dilində işlənən sözlərlə müqayisələr apardıq. Qeyd edək ki, ədibimizin dilində bu qədər türk dilinə aid sözlərin işlənməsi onun Türkiyədə təhsil alması və İstanbulda yaşaması ilə birbaşa əlaqədardır.

İstifadə edilmiş ədəbiyyat

1. Azərbaycan dilinin dialektoloji lüğəti. Bakı: Şərq-Qərb, 2007, 568 s.
2. Aksan D. Her Yönüyle Dil, Ankara: 3. Cilt, Syf.45, S.190 2000
3. Cəfərov S. Müasir Azərbaycan dili. II h. Leksika. Bakı: Şərq-Qərb, 2007, 192 s.
4. Ergin M. Türk dil bilgisi. İstanbul: Bayrak Yay., 1993, 384 s.
5. Əliyev Y.V Orxon Yenisey abidələri və orta əsr türk ədəbi dili-türki. Bakı: Nurlan, 2005, 173 s.
6. Əzizov E. Azərbaycan dilinin tarixi dialektologiyası. Bakı: Elm və təhsil, 2016, 348 s.
7. Hacıyeva A. Omonimlərin bədii üslubda işlənmə xüsusiyyətləri (İngilis dilinin materialları əsasında) / Filologiya Məsələləri, № 12, Bakı: 2007, s. 14-19
8. Hüseyn C. Əsərləri. I cild. Bakı: Elm, 2005, 303 s.
9. Hüseyn C. Əsərləri. II cild. Bakı: Lider, 2005, 352 s.
10. Hüseyn Cavid. Əsərləri. III cild. Bakı: Lider, 2005, 304 s.
11. Hüseyn Cavid. Əsərləri. IV cild. Bakı: Lider, 2005, 256 s.
12. Hüseyn C.Əsərləri. V cild. Bakı, Lider, 2005, 288 s.
13. Xəlilov B. Müasir Azərbaycan dilinin leksikologiyası. Bakı, Nurlan, 2008, 442 s.
14. İslamov M. Azərbaycan dilinin Nuxa dialekti. Bakı: AzSSR EA, 1968, 258 s.
15. Kaşğari M. Divanü lüğət-it-türk tercümesi (Çevirən B.Atalay). I cild. Ankara: Türk Tarih Kurumu Basım evi, 1985, 530 s.
16. Kazımov Q.Ş. Seçilmiş əsərləri. 10 cildə, I c. Bakı: Nurlan, 2008, 559 s.
17. Kitabi-Dədə Qorqud. Əsil və sadələşdirilmiş mətnlər (Tərt.: S.Əlizadə, nəşrə hazırlayan və redaktor: T.Hacıyev). Bakı: Öndər, 2004, 376 s.
18. Kitabi-Dədə Qorqud ensiklopediyası. 2 cildə, I c. Bakı: Yeni nəşrlər evi, 2000, 622 s.
19. Kaya C. Uyğurca Altun Yaruk: Giriş, Metin ve Dizin. Ankara: Türk Dil Kurumu Yayınları, 2021, 1014 s.
20. Qıpçaq M.D. “Dədə Qorqud kitabı”nın dilində əlamət və keyfiyyət bildiren sözlər. Bakı: MBM, 2012, 103 s.
21. Məmmədova A. “Dədə-Qorqud Kitabı”nın leksikası. Bakı, Nurlan, 2008, 176 s.
22. Rəcəbli Ə. Qədim türk yazısı abidələri. 4 cildə, I c. Göytürk abidələri. I h., Bakı: Nurlan, 2009, 568 s.
23. Rəcəbli Ə. Göytürk dilinin leksikası. II c. Bakı, Nurlan, 2004, 428 s.
24. Tannıverdi Ə. Azərbaycan dilinin tarixi qrammatikası. Bakı: Elm və təhsil, 2017, 538 s.
25. <https://www.etimoloji.org/kelime/k%C3%BC%BC%A7%C3%BCk>

Key words: Hussain Javid, synonyms, antonyms, homonyms, Turkish

Ключевые слова: Хусейн Джавид, синонимы, антонимы, омонимы, турецкий

Semantic word groups belonging to the Turkish language in Huseyn Javid's works

Summary

The article examines semantic word groups belonging to the Turkish language in Huseyn Javid's works. Huseyn Javid's creativity is very rich in terms of semantic word groups. Semantic word groups mean synonyms, homonyms and antonyms. These word groups in Huseyn Javid's works cover all parts of speech. In the article, this topic is studied in connection with our ancient written monuments. In the article, our monuments such as "Orkhon-Yenisei", "Kitabi-Dada Gorgud", "Kitabul-al-Idrak", "Divani-lughat-it-turk" and even dialects of the Azerbaijani language were addressed.

Семантические группы слов турецкого языка в творчестве Гусейна Джавида

Резюме

В статье рассматриваются семантические группы слов турецкого языка в творчестве Гусейна Джавида. Творчество Гусейна Джавида очень богато смысловыми группами слов. Семантические группы слов обозначают синонимы, омонимы и антонимы. Эти группы слов в произведениях Гусейна Джавида охватывают все части речи. В статье данная тема рассматривается в связи с нашими древними письменными памятниками. В статье были затронуты такие наши памятники, как «Орхон-Енисей», «Китаби-Дада Горгуд», «Китабул-ал-Идрак», «Дивани-люгхат-ит-турк» и даже диалекты азербайджанского языка.

RƏYÇİ: dos. E.Vəliyeva